

Asia: VN/8566/2021

Sosiaali- ja terveystieteiden korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke (SOTEKO)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot loppuraportista

Raportti on perusteellinen ehdotuksineen ja toisaalta jää osittain toteamuksen tasolle, joka vaikeuttaa raportin hyödynnettävyyttä. Raportin kirjoittamisen taustalla on hyödynnetty laajasti hankkeita ja tutkimuksia, joissa on tarkasteltu sote-alan muutosta ja osaamistarpeita. Raportissa korostuu huomionarvoisesti työelämän ja korkeakoulutuksen välinen yhteistyö.

Kuntoutuksen rajaaminen pois oli huono ratkaisu, sillä koko koulutuskenttää tulee kehittää yhdessä.

Raportti kaipaa vielä enemmän kansainvälistymisen näkökulmaa ja konkreettisia ratkaisuja olemassa olevien haasteiden selättämiseksi. Kun suomalaista koulutusrakennetta kehitetään, on huomioitava sen tunnistettavuus myös eurooppalaisessa korkeakoulukontekstissa. Väestömuutos ja sen mukana kehittyvä työntekijätarve, kuten myös ajan tuomat osaamisen haasteet vaativat koulutuksen ja työelämän yhteistyön tarkastelua, mutta myös pohdintaa kelpoisuuslainsäädännön näkökulmasta. YAMK-tutkintojen tarkastelu raportissa jää vähäiseksi. YAMK tutkinnon rinnasteisuuden tarkastelu maisterin tutkintoon puuttuu raportista opintopolkuja tarkastellessa, vrt. esim. sosionomi YAMK-tutkinnon tarkastelu suhteessa työelämän tarpeeseen ja sosiaalityöntekijän pätevyys. Lisäksi siltaopinnot AMK-opinnoista maisteriopintoihin ovat esityksessä liian laajat. Siirtyminen yliopistoon jatkotutkinto-opiskelijaksi tohtoriopintoihin vaatii lisää mahdollistavia toimenpiteitä. Tarvitsemme sujuvia polkuja koko korkeakoulujärjestelmän sisällä kuin myös niin kuin työelämässäkin.

Siteeraus ”Ammattikorkeakoulut ja yliopistot toteuttavat yhdessä opetussuunnitelmien tarkastelun ja kehittämistyön siten, että koulutukset vastaavat hyvinvointialueiden tulevaisuuden tarpeisiin ja tukevat tehtäväjaon kehittämistä” jää raportissa toteavalle tasolle.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia sosiaalialan siirtymien sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 1-6)

Raportissa ehdotus enintään 60 op täydentävistä opinnoista siirryttäessä amk tutkinnosta yliopiston terveystieteiden maisteriohjelmaan on suuri. Niin kutsuttujen siltaopintojen pituutta ammattikorkeakoulusta yliopistoon on kohtuullistettava ja yhteiskehittämistä opintojen sisältöjen suhteen tarvitaan. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö tulisi rinnastaa yliopiston kandidaatin tutkielmaan.

Mitä sosiaalialan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Raportissa ei tuoda esille sosionomi AMK -tutkinnon tuottamaa osaamista suhteessa maisteritutkintoon ja työelämässä tarvittavaan osaamiseen. Kelpoisuuslainsäädäntö pitäisi tässä kohtaa ottaa myös tarkasteluun.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia terveysalan koulutuksen siirtyminen sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 7-11)

Raportissa ehdotus enintään 60 op täydentävistä opinnoista siirryttäessä amk tutkinnosta yliopiston terveystieteiden maisteriohjelmaan on suuri. Niin kutsuttujen siltaopintojen pituutta ammattikorkeakoulusta yliopistoon on kohtuullistettava ja yhteiskehittämistä opintojen sisältöjen suhteen tarvitaan. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö tulisi rinnastaa yliopiston kandidaatin tutkielmaan.

Mitä terveysalan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Raportissa ehdotettu SairaanhoidajaAMK-tutkinnon 30op täydentävät opinnot on tarkasteltava siitä näkökulmasta, että opiskelijoilla on tarvetta syventää tai laajentaa hoitotyön sisällöllistä osaamista. Olisi myös tärkeä avata keskusteluun YAMK-tutkinnon jälkeinen mahdollisuus edetä yliopiston tohtoriopintoihin.

Näkemyksenne ehdotuksista kaksoistutkintojen kehittämiseksi (ehdotukset 12-13)

Ehdotukset kaksoistutkintojen kehittämiseksi: Kaksoistutkintoihin esitetyt ehdotukset ovat selkeät ja perustellut.

Mitä kaksoistutkintoja koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Ehdotukset kaksoistutkintojen kehittämiseksi: Kaksoistutkintoihin esitetyt esitetyt ehdotukset ovat selkeät ja perustellut.

Näkemyksenne korkeakoulujen sosiaali- ja terveystalalan vetovoimaa ja harjoittelua koskevista ehdotuksista (ehdotukset 14-35)

Sosiaali- ja terveystalalan korkeakoulutuksen ja työelämän vetovoimaa kehitettävä yhdessä

Raportissa tuodaan esille tavoite sote-alan ammattikuvien moninaisuudesta ja houkuttelevuudesta sukupuolesta riippumatta, jonka edistämiseksi korkeakoulut ja työelämä etsivät yhteistyössä ratkaisuja. Korkeakoulut ovat jo pitkään kehittäneet harjoittelun ohjauksen malleja, jotka tukevat kansainvälisiä opiskelijoita työssäoppimisessa niin kielen kuin kulttuurituntemuksenkin osalta. Työelämä on osallistettu mallien kehittämiseen ja mahdollisia esteitä on pyritty pysäyttämään yhteistyössä. Mallien jalkauttamiseksi tarvitaan ohjaustukea ja johtamisosaamista. On suuri etu, että opiskelijat työllistyvät Suomeen, erityisesti alueille, joissa ovat koulutuksensa saaneet. Tähän tarvitaan suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteistä kehittämistyötä mm. urapolkujen mahdollistamiseksi työelämän kanssa yhdessä. Alan positiivinen mielikuva syntyy onnistumisista ja tuottaa sekä koulutuksen vetovoimaa että pitovoimaa.

Mitä vetovoimaa ja harjoittelua koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Raportissa on tunnistettu ja ehdotettu asioita, jotka auttavat nopeassa työllistymisessä. Tällaisia ovat esimerkiksi palkallinen työharjoittelu sote-kentällä. Lisäksi raportissa esiin nostettu TKI-toiminta osana opintoja auttaa opiskelijaa osallistumaan mielekkäällä tavalla sote-alan käytäntöjen kehittämiseen osana opintoja. TKI-työ on tärkeä osa sekä tulevan sote-osaajan kuin myös sote-ammattilaisen työnkuvaa.

Näkemyksenne jatkuvaa oppimista koskevista ehdotuksista (ehdotukset 36-42)

Raportissa on huomioitu Digivisio 2030, mutta tässä yhteydessä olisi tärkeää avata Digivisiota seikkaperäisemmin siitä näkökulmasta, millä tavoin siinä tuotettavat ratkaisut auttavat korkeakouluja jatkuvan oppimisen näkökulmasta. Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa koetaan merkityksellisesti ja koulutusyhteistyötä on tiivistettävä myös jatkuvan oppimisen osalta. On ohjattava siihen suuntaan, että jatkuvan oppimisen rakentaminen ja kehittäminen tapahtuu aidosti työelämän ja korkeakoulujen yhteistyönä. Tähän liittyvät rahoituksen haasteet tulevat raportissa esille.

Mitä jatkuvaa oppimista koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Tutkintoihin sisällytettävät osaamiskokonaisuudet ovat mahdollisuus työelämälle ja edellyttävät rahoitusta ja mallia, joka kannustaa korkeakouluja ja hyvinvointialueita toimimaan yhdessä osaamisen vahvistamiseksi.

Näkemyksenne mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämistä (ehdotukset 43-50)

Raportissa esitetään oivasti mielenterveys- ja päihdetyön osaamisen tarkastelu sekä tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmissa kuin myös syvemmän mielenterveystyön osaamisen varmistamisessa korkeakoulujen ja työelämän tiiviissä yhteistyössä.

Mitä mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämistä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Raportissa esitetään psykoterapiakoulutus, jonka yhteydessä on hyvä ottaa huomioon monitieteisen koulutuksen kehittämisen mahdollisuudet mm. taideterapian (musiikki, tanssi ja liike, kuva) osalta. Koulutuspolun visio on toteuttamista vaille.

Näkemyksenne sote-uudistusten edellyttämiä osaamistarpeita koskevista ehdotuksista (ehdotukset 51-54 ja luku 7)

Raportissa esitetään työelämän ja korkeakoulujen välisen yhteistyön tiivistämistä niin koulutussisältöjen kuin myös pedagogisten ratkaisujen ja oppimisympäristöjen osalta. Asian toteamisen lisäksi lukija olisi myös kaivannut konkreettisia ehdotuksia rakenteista, jotka tukevat korkeakoulujen ja työelämän yhteistyötä SOTE-uudistuksen myötä syntyneisiin osaamistarpeisiin vastaamisessa.

Raportissa esitetty ehdotus monialaisten opintojen lisäämisen mahdollisuudesta tutkintoon johtavassa koulutuksessa sekä ristiinopiskelun esteiden purkamisesta korkeakoulujen välillä on kannatettavaa.

Savola Tiina
Satakunnan ammattikorkeakoulu